

VARGA ZITA*

Dinamikus technológiai tendencia vs. spirális körforgás? – A médiajog tárgyi hatályának visszatérő kérdései

I. Előzmények, az internet és a média útja napjainkig

1. Az internet kialakulása és eredeti célja, a Web 2.0 elterjedése

Az internet teljesen átalakította mára a nyilvánosság szerkezetét és megváltoztatta a tartalomterjesztési ökoszisztémát.¹ A hidegháború idején, az atomfegyverkezés kezdetén, 1958-ban az Amerikai Egyesült Államokban jelentkezett az az igény, hogy létrehozzanak egy olyan hálózatot, ami képes egy esetleges atomtámadás után is tovább működni, vagyis úgy lehessen összekötni különálló számítógépeket, hogy központi számítógép alkalmazására ehhez ne legyen szükség. A hangsúly tehát a nem egyetlen központtól függő kommunikáció biztosításán volt. Jelentős áttörést 1972-ben és 1983-ban értek el, de ez elsődlegesen még mindig katonai célokat szolgált. Az évtized végén, 1989-ben azonban bekövetkezett az áttörés, mindenki számára elérhetővé vált a World Wide Web, amikor a HTML programozási nyelvvel megjelentek a ma is használt hyperlinkek, és így már nem csak a képzett informatikusok tudták használni az internetet. Néhány éven belül alapvető fontosságú globális kommunikációs platformmá alakult az internet, amely alapjaiban változtatta meg a médiafogyasztási szokásokat és az emberi kommunikáció formáit.² (Ma, az okoseszközök világában pedig ez különösen igaz.)

Pár gondolatot szeretnék még az internet és a jog kapcsolatához ehelyütt megemlíteni:

Az első *Darell C. Menthe* nevéhez fűződik, aki a joghatósági kérdések kapcsán kifejtette, hogy „[a]z internetet a világűrhez, a nyílt tengerhez és az Antarktiszhoz lehet hasonlítani, melyek a római jog által alkotott fogalmak szerint *res nullius* és *res*

---

* SZTE Állam- és Jogtudományi Kar

¹ BARTÓKI-GÖNCZY BALÁZS: *Az átalakuló digitális médiarendszer kérdőjelei*. In: Koltay András – Török Bernát (szerk.): *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején* 2. kötet, Wolters Kluwer, Budapest 2015. 561. p.

² KOLTAY ANDRÁS – NYAKAS LEVENTE (szerk.): *Magyar és európai médiajog*. Complex. Budapest, 2012. 582–583. pp.

communis egyszerre, azaz az emberiség közös örökségét képezve senkinek a tulajdonába nem tarthat.„³

A másikat a magyar Alkotmánybíróság mondta ki 2014-ben, miszerint „[a]z internet nem jogmentes terület, az internetes kommunikációban tanúsított emberi magatartások és formák a jogi szabályozás tárgyát képezhetik”⁴. Egyes álláspontok szerint az offline világban alkalmazott (média)szabályok kiterjednek az interneten keresztül tanúsított tényállászerű magatartásokra is⁵, mégis úgy vélem, ezzel a gondolattal csupán az interneten keresztül felmerülő jogkérdések csupán kisebb része fedhető le napjainkban.

A kiszélesedett online világhoz az első lépés a lakossági internetelés biztosítása volt, amely inkább technikai, mint jogi kérdés. Ezért az internetszolgáltató fogalma mellé megjelent azoknak a szolgáltatóknak is a megnevezése, akik magáért az internet-elérésért nem felelősek. Azokat a szolgáltatásokat, ahol a szolgáltató nem felelős a végfelhasználóhoz történő jelátvitelért, ezért azt más módon kell a felhasználónak biztosítani a maga számára, - *over-the-top (OTT)* szolgáltatásoknak hívják.⁶ Eleinte ezek leginkább a ma már *video on demand* szolgáltatásokként megjelenő lekérhető médiatartalom szolgáltatókat jelentette, mint a Netflix vagy a Hulu. A kezdeti időszakban náluk még jelentkezett az a probléma, hogy a lakossági internet nem volt elég gyors ahhoz, hogy folyamatosan lehessen lejátszani a tartalmakat.⁷ Véleményem szerint az OTT szolgáltatások legmarkánsabb jellemzője eredetileg leküzdendő akadályt jelentett a technológiai fejlődés részére, azonban amint ezt sikerült megoldani, felgyorsította a tartalomszolgáltató platformok elterjedését. Az ilyen és ehhez hasonló folyamatok serkentik a versenyt a piacon.

A Web2.0 valamikor a kétezres évek elején jelent meg, napjainkra pedig az egyik legjelentősebb részét teszi ki a mindennapok internethasználatából, míg az ezekre vonatkozó szabályozás még mindig inkább tapogatózó.

„Az internet segítségével a felhasználók széles tábora által létrehozott online tartalmakat, illetve az azok megjelenését lehetővé tevő közeget, alkalmazásokat összefoglalóan közösségi médiának nevezzük.”⁸ Ez nem más tehát mint azon internetes szolgáltatók gyűjtőneve, amelyek elsősorban a közösségre épülnek, azaz a felhasználók közösen készítik a tartalmat vagy osztják meg egymás információit.⁹ A közösségi oldalak a 21. században az internet megkerülhetetlen tényezőivé váltak, és csaknem teljesen korlátok nélkülivé téve a nyilvánossághoz való hozzáférést.

A Web 2.0 megjelenése egy új, eddig sosem tapasztalt folyamatot eredményezett. A '90-es évek közepétől elindult egy olyan folyamat, amelynek eredményeként a korábban egyoldalú tartalomszolgáltatásokat felváltották a felhasználók által elállított tartal-

³ KOLTAY – NYAKAS 2012, 591. p.

⁴ 19/2014. (V.30.) számú AB határozat (Kommenthározat) [50] bek.

⁵ Koltay András: *Az újmédia kapuőreinek hatása a médiaszabályozásra*. In: Gellén Klára (szerk.): *Jog, innováció, versenyképesség*. Wolters Kluwer. Budapest, 2017. 99–100. pp.

⁶ Bővebben az OTT és a média kapcsolatáról: http://nmhh.hu/dokumentum/167077/OTT_nyilvanos_konzultacio_osszefoglalo_fin.pdf (2018. 07. 30.)

⁷ PINTÉR RÓBERT – HACK-HANDA JÓZSEF: *Kell-e a Netflix a magyaroknak?* In: *Médiakutató*. XVI. évf. 3-4. szám. 71. p.

⁸ KOLTAY – NYAKAS 2012, 586. p.

⁹ Web 2.0 fogalma. In: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/MediaelmeletV2/vi21_a_kzssgi_internetmdia_azaz_a_web_20.html (2018. 09. 20.)

makat közvetítő szolgáltatások¹⁰. Míg korábban a szolgáltatásokra kizárólag az aktív szerkesztői felelősséggel egyoldalúan közzétett tartalmak voltak jellemzőek, a kommentek, felhasználói hozzászólások, és egyéb harmadik személyek által közvetlenül elhelyezhető tartalmak megjelenésével az addig kizárólagos szerkesztés megváltozott. A felelősség tekintetében új jogi kérdések jelentek meg,¹¹ amelyekkel előbb-utóbb a tagállami és nemzetközi bíróságoknak is szembe kell nézniük.¹²

A pályamű szempontjából is releváns, alapvető problémát az jelenti tehát, hogy a tartalomfogyasztók immár tartalom-előállítók is, és továbbra sem tisztázott teljes mértékben a közösségi média helyzete, ezáltal az sem, hogy milyen szabályozás tárgyi hatálya alá tartozik.

A fogyasztó maga is közvetítő csatorna, maga is médium lesz a közösségi médiában,¹³ mely kettősségre a jog csak elmaradva tud, ha tud egyáltalán reagálni. Az internet elkezdte lebontani az akadályokat a professzionális és a „hobbyi” véleményformálók között.

A felhasználó által generált tartalom (*user generated content*) olyan különféle médiatartalmakat jelent, amelyeket a végfelhasználók hoztak létre, nem pedig a hagyományos tartalomelőállítók. A kifejezés 2005 során vált közkeletűvé, miután a webes megjelenés és az „újmediás” tartalomgyártási körökben elterjedt. A jelenség tükrözi a tartalomgyártás lehetőségeinek a kiszélesítését, amely az elérhető és megfizethető új technológiák elterjedésének köszönhető.¹⁴

A közösségi oldalaknál is megjelenik ugyanaz a probléma – melyre később még kitérek külön alfejezetben –, sőt, itt talán még fokozottabban észlelhető, mint a lekérhető médiatartalom-szolgáltatóknál, nevezetesen, hogy a szerver gazdája csak a keretrendszert biztosítja, a tartalmat nem, vagyis a szerkesztői és szervezői felelősség elválik egymástól a „hagyományos” lineáris médiaszolgáltatók felelősségével szemben.

3. A TVWF irányelv és az út az AVMS irányelvig

A 20. század utolsó harmadának elején jelentkezett az Európai Gazdasági Közösségekben az igény, hogy teret engedjenek a kereskedelmi műsorszolgáltatások számára. Míg az Amerikai Egyesült Államokban ez a szisztéma ekkorra széles körben elterjedt, mi több, természetes volt, addig Európában a rádió és később a televízió, tehát a lineáris médiaszolgáltatás hagyományosan állami monopóliumként volt jelen, eltérő hangsúlyokkal, ezt csak a közszolgálati médiaszolgáltatás kereteinek rovasára lehetett megvalósítani.¹⁵

Az állami monopóliumként megjelenő televíziózás is volt az egyik oka annak, hogy a hetvenes évekig a televíziózást kizárólag a kultúra területéhez tartozóként kezelték, és

¹⁰ Vö. Papp János Tamás: *A közösségi oldalak felhasználási feltételeinek jogi természete*. In: Koltay András–Török Bernát: *Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején* 4 kötet. Wolters Kluwer. Budapest, 2017. 187. p.

¹¹ Uo. 155.

¹² 19/2014. (V.30.) számú AB határozat, EJEB 64569/09 Delfi AS v. Észtország.

¹³ Mi is az a közösségi média? in: <http://brandtrend.hu/aktualis/2013/12/02/mi-is-az-a-kozsosegi-media> (2018. 11. 01)

¹⁴ UGC fogalma. In: <http://mediapedia.hu/ugc> (2018. 09. 20.)

¹⁵ KOLTAY ANDRÁS – NYAKAS LEVENTE (szerk.): *Magyar és európai médiajog*. Wolters Kluwer. Budapest, 2015. 171. p.

az 1957-es Római Szerződés értelmében mint ilyen, nem tartozott a közösségi szabályozás körébe.

1974-ben a Sacchi-ügyben¹⁶ az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy az említett szerződés szerinti szolgáltatásnak minősül a televíziózás, ezzel utat engedve a közösségi szabályozásnak.¹⁷

A kereskedelmi média előretörését segítette a technológiai fejlődés is, ám ezek mellett több megválaszolandó kérdés is megjelent, és így a közösségi médiaszabályozás mégis el tudott indulni a két jelentős korszakhatárral fémjelezhető útra, amelynek eddigi legutolsó lépése a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelv (a továbbiakban: AVMS-irányelv) módosítása¹⁸ (a továbbiakban: AVMS-novella). Első az 1980 és 1997 közötti időszak, amelynek során a televíziós szolgáltatások közös szabályainak kialakítására került sor, és amelyet a TVWF-irányelv megszületése zárt le.¹⁹ A második időszak (1997-2007) a TVWF felülvizsgálatáról, valamint olyan új szabályok megalkotásáról szólt, amelyet a konvergencia mellett az átalakuló technológiai háttér is indikált.²⁰

Az irányelv közös minimumszabályokat állapított meg, egységes fogalmakat vezetett be²¹, viszont tárgyi hatálya csak a televíziózásra terjedt ki. A cél az volt, hogy az egységes piac biztosítása érdekében olyan tartalmi és formai szabályokat fogalmazzanak meg, amelyek egységesítik az iparágat.²² A minimumszabály-jellegből következik, hogy a tagállamok lehetőséget kaptak arra, hogy szigorúbb, és részletesebb szabályokat állapítsanak meg. Az irányelv legfontosabb vívmánya a származási ország elvének deklarálása volt,²³ tekintettel arra, hogy valamennyi szolgáltatáshoz hasonlóan a média-szolgáltatás esetében is van egy olyan tagállam, amelynek területéről azt nyújtják. Ez a tagállam pedig szükségképpen kizárólagos joghatósággal kell rendelkezzen.

¹⁶ A tagállami bíróság előtt büntetőeljárás indult Giuseppe Sacchi ellen, mert nyilvános helyeken kábeltelvízió-műsor vételére használt adó-vevőket helyezett el, de az előírt televízió-előfizetési díjat nem megfizette meg. Az eljáró bíróság az Európai Bírósághoz fordult és állásfoglalását kérte abban a kérdésben, hogy az olasz jogban a televíziós műsorszolgáltatás állami monopóliumát biztosító előírásai összeegyeztethetők-e a Római Szerződéssel. (C-155/673.)

¹⁷ GELLÉN KLÁRA: *A kereskedelmi kommunikáció szabályozása a médiajogban*, HVG Orac Lap és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2012. 27. p.

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1808 irányelve (2018. november 14.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelvnek (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv) a változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról

¹⁹ 89/552/EGK irányelv – „Television Without Frontiers”.

²⁰ KOLTAY-NYAKAS 2015, 172. p.

²¹ GLATZ FERENC: *Információs társadalom és jogrendszer*, MTA Társadalomkutató Központ. Budapest, 2002. 60. p.

²² GELLÉN 2012, 27. p.

²³ A származási ország elve alapján a műsorszolgáltatásra annak az államnak a joga irányadó, amelyben a médiaszolgáltató központi ügyvezetésének, a műsorrenddel kapcsolatos szerkesztői döntések meghozatalának, illetve a szolgáltatásnyújtásban közreműködő jelentős munkaerő működésének helye alapján ténylegesen tevékenykedik, illetve amelynek műszaki kapacitását felhasználja. Ha az irányelvben meghatározott szempontok alapján nem dönthető el, hogy melyik tagállamnak van joghatósága, akkor a joghatóságot a Római Szerződésnek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezései alapján kell meghatározni. POLYÁK GÁBOR: *A származási ország elve és az új médiatörvény*. In: <http://www.jogiforum.hu/hirek/24551> (2018. 11. 05.)

További jelentős eredményként emelhető ki a vétel és a más tagállamból sugárzott műsorok terjesztésének szabadsága, a reklámokra, szponzorálásra, valamint a kiskorúak és az emberi méltóság védelmére vonatkozó minimumszabályok megalkotása.²⁴ Az európai kultúra védelmét pedig kvótaszabállyal kívánták szolgálni.²⁵

Alig nyolc évvel később, 1995-ben már jelentős mértékben, elsősorban a joghatósági szabályok változása miatt vált szükségessé a TVWF-irányelv revíziója: A revíziót követően viszonylag hamar, két évvel később, 1997-ben a Bizottság vezetésével elindult az a folyamat, amelynek célja az akkori médiaszabályozás digitális és konvergens környezethez történő igazítása volt. Az 1999-re megalkotott, a konvergenciáról szóló Zöld Könyv az átvitel és a tartalom szabályozásának különválasztása mellett foglalt állást a horizontális szabályozás érvényesülése mellett.²⁶ Már az 1998-as Oreja-jelentés a szolgáltatás természetén alapuló tartalomszabályozást rögzítette, amennyiben ugyanis a szolgáltatás információt nyújt a nyilvánosság számára, az nyilvános kommunikációnak minősül, így rá ugyanazok az elvek vonatkoznak, mint amelyekre a hagyományos műsorszolgáltatás (amelynek meghatározó jegye a véleményformáló erő) szabályozása épül.²⁷ A hasonlóság figyelembevételével és az azonos közönségért versenyzés azóta is vezérelve a mindenkori közösségi, illetve uniós média tartalomszabályozásnak, amelyre az AVMS-novella preambuluma is felhívja a figyelmet.

Az irányelv felülvizsgálatát ezt követően 1999-ben rendelték el, de az első komolyabb lépésre közel négy évet kellett várni, mire 2003-ban megállapították, hogy az információs társadalmi szolgáltatások a televíziós műsorszolgáltatás társadalomra gyakorolt hatásának mértékét még nem érték el, így – bár a fent említett Oreja-jelentés már utált rá – nem tartották időszerűnek a koncepcionális reformot. Két évvel később már a szabályozás alapvetése az egységes audiovizuális szektorban való gondolkodás volt.²⁸ Alig néhány év alatt felgyorsult és alapjaiban alakult át a médiapiac és az ahhoz való viszonyulás, így egyértelművé vált, hogy a TVWF-irányelv módosítása helyett elengedhetetlen, hogy egy új, a kornak megfelelő alapokon nyugvó irányelvet alkossanak meg.²⁹

4. AVMS irányelv megalkotása

Bár a technológiai változások tették szükségsszerűvé az új irányelv megszületését, szakítva a korábbiakkal, nem az átviteli technika, hanem a fogyasztói hozzáférés módja alapján kerültek elhatárolásra az egyes médiaszolgáltatások. Az új irányelv megalkotásakor platform- és technológiasegleges környezethez nyúlt a jogalkotó, elérve ezzel, hogy az legyen a mérvadó, hogy a fogyasztó a tartalmat hogyan éri el, ugyanis addigra már nyilvánvalóvá vált: ugyanazért a közönségért több típusú szolgáltató is versenyez,

²⁴ KOLTAY-NYAKAS 2015, 174. p.

²⁵ Uo. 174. p.

²⁶ Uo. 176. p.

²⁷ Uo. 176. p.

²⁸ Uo. 177. p.

²⁹ GELLÉN 2012, 27. p.

ami szabályozás nélkül hagyása a verseny tisztaságára is kihatással lett volna. Az átviteli tevékenységet külön irányelvben szabályozta az Európai Unió néhány évvel korábban.³⁰

Az elérendő cél ekkor az volt, hogy átfogó keretszabályokat fogalmazzanak meg. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló EK irányelv továbbra is minimumszabályokat állított fel, az egyes tagállamok az irányelvbe foglaltaknál – a saját jogi és kulturális hagyományaik alapján – szigorúbb normákat is megállapíthattak, ugyanakkor enyhébb, ajánlás jellegű szabályokat is megfogalmazhattak.³¹

A fogyasztók számára is általánosan elérhetővé váltak olyan új technológiák, amelyek miatt a szabályozás strukturális megközelítésű módosítása is szükségessé vált.

A kereskedelmi műsorszolgáltatók kielezettebb versenyt teremtettek az új üzleti modelljeikkel, így azok finanszírozásának szabályozása a jogbiztonság és sokszínűség garantálása érdekében ugyancsak indokolt volt.³²

A televíziós műsorszolgáltató tevékenységére vonatkozóan a tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási intézkedéseket a 89/552/EGK irányelv már összehangolta, de például a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokra irányadó szabályok némelyike akadályozhatta a szolgáltatások Európai Közösségen belüli szabad áramlását, és akár a verseny torzulását is okozhatta a belső piacon, ezért célszerű volt a már bevált módszereket – például a származási ország elvét – kiterjeszteni rájuk is.³³

Az Európai Unió Bizottsága 2003. december 15-én fogadta el azt a közleményt, amelyben megállapította és külön kiemelte, hogy az ágazat szakpolitikai szabályozása elengedhetetlen abból a szempontból is, hogy így a jelenre és a jövőre nézve is védelmet tudjanak biztosítani egyes közérdekből védendő területeknek, például a kulturális sokszínűségnek, a tájékozódáshoz való jognak, a médiapluralizmusnak, a kiskorúak, a fogyasztók védelmének, valamint a médiatudatosság növelésének.³⁴

Az AMVS-irányelv tehát folytatta azt, amit a TVWF-irányelv elkezdett (gyakorlatilag annak novellájaként is értelmezhető), azzal, hogy a piaci változásokra is próbált reagálni.

Ez leginkább a tárgyi hatály kiterjesztésével, a lekérhető médiaszolgáltatások beemelésénél érhető tetten. A jogalkotó ekkor olyan megoldást igyekezett találni, amely az érdekeltnek minél szélesebb körének a lehető legkedvezőbb eredményt nyújtotta, azonban ahhoz nem volt elég rugalmas, hogy hosszútávon érvényesíthető irányelv szülessen.

³⁰ Az Európai Parlament és Tanács 2002/20/EK irányelve (2002. március 7.) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályairól.

³¹ GELLÉN 2012, 39. p.

³² TIMÁR BALÁZS: *A médiajog korszkos nehézségei Európában és Magyarországon*. In: *Jog határok nélkül*, Szegedi Jogász Doktorandusz Konferenciák VIII. Szeged, 2018.

³³ AVMS (4) preambulumbekzdés.

³⁴ Uo.

III. A hatályos szabályozása és az általa felvetett kérdései

1. Az AVMS irányelv tárgyi hatálya 2010-től

Bár a technológiai változások indokolták az új irányelv megszületését, szakítva a korábbiakkal, nem az átviteli technika alapján, hanem a fogyasztói hozzáférés módja alapján történt az egyes médiaszolgáltatások elhatárolása.³⁵

A korábbiakkal ellentétben az AVMS-irányelv már nemcsak a televíziós műsorszolgáltatásokat, hanem a piacon megjelenő valamennyi audiovizuális médiaszolgáltatást kívánta a szabályozása alá vonni³⁶, főleg az azokra vonatkozó tartalmi kritériumok megadásával. Eredetileg úgy gondolták, a fogalom megalkotásával kellően rugalmas teret adnak a jelen és a jövő audiovizuális médiaszolgáltatásainak, így a jobbiztonságot garantálni képes, időálló szabályozás született. Mára már tudott, hogy alig egy évtizedig tudta az AVMS-irányelv a piacon megjelenő szolgáltatásokat kielégítően a szabályozása alatt tartani.

Az audiovizuális szolgáltatások jelentik tehát a jelenleg is hatályos AVMS irányelv tárgyi hatályának gerincét. A fogalmi meghatározás szerint audiovizuális médiaszolgáltatásnak minősülnek azon szolgáltatások, amelyeket az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikke meghatározásának megfelelnek. Ezek közül a legfontosabb, hogy a szolgáltatást *rendszerint* díjazás ellenében nyújtják. A saját fogalmi elemei közül a cél és a szerkesztői felelősség a legfontosabb: célja alapján az minősül audiovizuális médiaszolgáltatásnak, amelyet oktatási, szórakoztatási vagy tájékoztatási célból juttattak el a közönséghez. Továbbra is marad technikai feltétel is, hogy a közönséghez való eljuttatásnak elektronikus hírközlő hálózaton keresztül kell történnie. Jelen pályamunka szempontjából is az egyik legfontosabb jellemző a szerkesztői felelősség kérdése, tekintettel arra, hogy a *user generated content* esetében épp a szerkesztői felelősség mint az egyéb, tartalomszolgáltatással összefüggő felelősségi kérdések origója lett központi kérdés.

Ahhoz, hogy egy szolgáltatás audiovizuális médiaszolgáltatásnak minősüljön, a meghatározott feltételeknek egyidejűleg kell fennállniuk, az 1. cikk 1. bekezdés a) pontján túl ide értve a (21)–(28) preambulumbekkezdésben meghatározottakat is.³⁷

2. Az audiovizuális médiaszolgáltatások fajtái

Az AVMS-irányelv az alábbi nevesített audiovizuális médiaszolgáltatás fajtákat szabályozza: (1.) lineáris, vagyis a televíziós műsorszolgáltatás, (2.) lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatást, valamint az (3.) audiovizuális kereskedelmi közlemény.

Az irányelv preambulumbekkezdései pontosítani próbálják, hogy e fent említett kategóriák közül mi az, ami beletartozik és mi az, ami nem.³⁸

³⁵ GELLÉN 2012, 28. p.

³⁶ Uo.

³⁷ AVMS irányelv (29) preambulumbekkezdés.

³⁸ AVMS irányelv (21)-(31) preambulumbekkezdései.

Ez alapján nem tartozik az irányelv tárgyi hatálya alá a magánlevelezés, az olyan szolgáltatások, amelyeknek elsődleges célja nem a műsorszolgáltatás és az olyan web-oldalak sem, amelyek csupán kiegészítésként tartalmaznak audiovizuális elemeket.

Ugyanígy nem terjed ki a hírlapok és folyóiratok elektronikus változataira sem, az online játékokra és a keresőmotorokra, a hangátviteli vagy rádiós szolgáltatásokra, hiszen elengedhetetlen feltétel, hogy audiovizuális legyen, tehát tartalmazzon látható elemet, melynek eleget csak a mozgókép tesz. Kereskedelmi közlemények esetében kizárja az irányelv alkalmazását az ingyenesen sugárzott közérdekű közleményekre, továbbá a jótékonyági felhívásokra is.

Másrészről viszont külön nevesítik a preambulumbekendések az irányelv hatálya alá tartozást a televíziós műsorszolgáltatás körében az analóg és digitális televízióra, az élő *streaming* esetére, webtelevízióra, a műsorszámokat kísérő szövegalapú tartalomra, valamint az audiovizuális jellegű megkérdőjelező néma mozgóképekre is.

A TVWF-irányelv tárgyi hatálya a televíziós műsorszolgáltatásokra vonatkozott és ez az AVMS-irányelv idején sem kerülhetett ki. Az ún. lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások esetében az elhatárolási szempont a meghatározott műsorszámok műsorrend alapján történő sugárzása, és az, hogy ezek egyidejűleg és nem egyénileg tekinthetők meg.

Az irányelv tárgyi hatályának egyértelműen egyik legnagyobb lépése, hogy szabályozása alá vonta a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokat (*on demand* szolgáltatások) is. Azok a szolgáltatások tartoznak ide, amelyek ugyancsak magukon viselik az audiovizuális médiaszolgáltatás minden jegyét, de szemben a televíziós tartalomszolgáltatással, itt a néző meghatározott műsorkínálatból egyéni kérés alapján választhat, így tehát a felhasználó számára választási és befolyásolási lehetőség is fennáll³⁹. A VoD szolgáltatások esetén, mivel az ilyen médiaszolgáltatók ugyanazért a közönségért versenyeznek, mint a lineáris, televíziós médiaszolgáltatók, a felhasználók részéről jogosan merült fel az elvárás, hogy ezen a téren is az irányelv nyújtotta védelemben részesüljenek.⁴⁰

3. A szervező és a közvetítő szolgáltatók felelőssége

Az Európai Unió Bírósága 2005-ben hozott ítéletet a Médiakabel-ügyként⁴¹ elhíresült eljárásban kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban, amely amellel, hogy a TVWF tárgyi hatályának kiterjesztésében bírt elvülhetetlen szereppel, a szerkesztés fogalmának kibővítésében is sarokkövet jelent. A kor sajátosságából adóan lekérhető médiaszolgáltatásról nem lehetett még szó, de ún. „közel igény szerint lekérhető” médiaszolgáltatásról igen. A Médiakabel ugyanis műsorkínálatot állított össze előfizetőinek, amelyet az általa meghatározott időpontban lehetett csak megtekinteni. A Bíróság szerkesztésnek tekintete végül a műsorkínálat és a sugárzási idő meghatározását is.⁴²

³⁹ GELLÉN 2012, 31. p.

⁴⁰ AVMS irányelv (24) preambulumbekendés.

⁴¹ C-89/04. ügy <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=60336&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4565039>

⁴² NYAKAS LEVENTE: *A televíziózástól a videómegosztásig*. In : Koltay András– Török Bernát.: Sajtószabadság és médiajog a 21. század elején 4 kötet. Wolters Kluwer. Budapest, 2017. 72–73. pp.

Az AVMS irányelv szerint a szolgáltatói felelősség jelen alcímben nevesített esete a műsorszámok kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzést jelenti. A tagállamoknak ez esetben is lehetőségük van, ahogy arra az AVMS-irányelv (25) preambulumbekézése is kitér, hogy tovább pontosítsák, számukra mi a „tényleges ellenőrzés”, azonban az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvben megállapított felelősség alóli mentességet nem érinti. Azért is fontos a szerkesztői felelősség kereteit megadni, mert amennyiben ez hiányzik vagy harmadik személy viseli, a műsorszámot közvetítő természetes vagy jogi személy nem minősül majd médiaszolgáltatónak.⁴³ A szerkesztői felelősségnek átláthatónak kell lenni, amely egyszerre szolgál társadalmi és fogyasztóvédelmi igényeket is. A közzétételre kötelezés módjának meghatározása ugyanakkor a nemzetállami hagyományokra és jogi kultúrára is tekintettel tagállami hatáskörbe tartozik.⁴⁴

Alapvetésként érdemes rögzíteni: a médiaszabályozásban a felelősséget a szerkesztői tevékenység alapozza meg. Ezt az elvet a korábbi hatálybővítés is megerősítette, hiszen az információs társadalmi szolgáltatások köréből a ’szerkesztői felelősség’ mentén kerültek át az ún. lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások (VoD) az európai és – ennek eredményeképpen – a tagállami médiaszabályozás hatálya alá.

A szerkesztői felelősség beépítése az AVMS irányelvbe eredetileg az irányelv alkotóinak fogyasztóvédelmi törekvéseit fejezte ki.⁴⁵ Mivel a szerkesztői felelősség és a tárhelyszolgáltató felelőssége nem szinonim fogalmak, a videomegosztó platformok esetében a fogyasztó érdeke már nem érvényesülhet ezen a ponton úgy, mint a „klasszikus” audiovizuális médiaszolgáltatások fogyasztása során. Világos szerkesztői felelősség nélkül a tárhelyszolgáltató felelőssége nem lehet azonos mértékű a tartalomszolgáltatás vonatkozásában sem.⁴⁶

A szerkesztési tevékenységet (felelősséget) az AVMS irányelv külön definiálta is (műsorszámok kiválasztása és összeállítása), melyen belül a VoD szolgáltatások esetében ez a „médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálatban” merül ki [AVMS irányelv 1. cikk (1) bekezdés c) és g) pontok].

Az már a Bizottság javaslatából is világosan látszott, hogy a testület álláspontja szerint a videomegosztóplatform-szolgáltatóknak „nincs szerkesztői felelőssége az általuk tárolt tartalom tekintetében”, ugyanakkor azt is rögtön hozzáteszi: ezek a szolgáltatók „különböző módokon” (automatikus eszközökkel vagy algoritmusokkal) szervezik ezeket a tartalmakat.⁴⁷

A fentiekből következő meglátásom szerint a videomegosztó platform üzemeltetője, fenntartója, az új fogalom szerint szervezője a saját maga közzései vonatkozásában tartalomszolgáltatóként, míg a harmadik személyek által elhelyezett tartalmak vonatkozásában kvázi tárhelyszolgáltatóként, pontosabban közvetítő szolgáltatóként jelenik meg. A közvetítő szolgáltatás keretében végzett *hosting* tevékenység Klein Tamás szerint nem szűkíthető le a szerver szolgáltatásra, hanem az kiterjeszhető azokra saját

⁴³ AVMS irányelv (26) preambulumbekézése.

⁴⁴ GELLÉN 2012, 29. p..

⁴⁵ GELLÉN 2012, 37. p.

⁴⁶ Uo.

⁴⁷ Szervezek tehát nem szerkesztek, In:http://nmhh.hu/cikk/192712/Szervezek_tehat_nem_szerkesztek_gondolatok_az_AVMS_iranyelv_targyi_hatalyanak_bovitesehez (2018. 08. 28.)

tartalmaik tekintetében tartalomszolgáltatónak minősülő szolgáltatókra is, akik másoknak lehetőséget biztosítanak saját felületükön történő véleménycserére, lényegében mindazokra, akik a társadalmi vitának egy új, technológiaspecifikus területét fenntartják.⁴⁸

4. Az elektronikus kereskedelem hatálya alá tartozó részek

„Az interneten található médiatartalom szolgáltatásnak nem minősülő, „egyéb” online tartalmak igen színes csoportot alkotnak. Ide tartoznak a felhasználók által generált tartalmak, a különféle blogok, a kereskedelmi honlapok, közösségi oldalak stb. Ezek egy része információs társadalmi szolgáltatásnak minősül, amelyekre az Ekertv. alapján sajátos szabályok vonatkoznak.”⁴⁹ A hazai jogi környezet az elektronikus kereskedelemről a 2000/31/EK⁵⁰ irányelv rendelkezéseivel van összhangban. Jelenleg a videómegosztó oldalak nevesítve szerepelnek az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvben, méghozzá mint videótárhely-szolgáltatások (*video hosting service*). Ez arra vezethető vissza, hogy látszólag a szolgáltató nem gyakorol ellenőrzést a feltöltött tartalmak fölött és nem is szerkeszti azokat.⁵¹ Az AVMS-irányelv 14. cikke szerint mentesül a felelősség alól a szolgáltató, ha tevékenysége csupán az azt igénybe vevő által küldött információ tárolásából áll, azonban ezt feltételekhez köti: elsősorban a szolgáltató csak akkor mentesül a felelősség alól ha nincsen tudomása tényleges jogellenes tevékenységről, információról, illetve haladéktalanul intézkedik az ilyen eltávolításáról, hozzáférhetetlenné tételéről, ha tudomást szerez róla.⁵² Ezt a cikket az AVMS-irányelv módosításkor szem előtt kellett tartania a jogalkotóknak.⁵³

Az elektronikus kereskedelem egy tágabb fogalom, az elektronikus gazdaság része, amely jelent minden olyan üzleti tevékenységet, amely elektronikus eszközök használatával történik. Az elektronikus gazdaság gyakrabban használt értelmezésének fogalmi eleme az „egymáshoz kapcsolt számítógépek hálózata” vagyis az internet.⁵⁴ Elektronikus kereskedelemnek hívható nagyjából minden olyan üzletvitel, amelyben elektronikus kommunikáció és digitális adatfeldolgozó technológiát alkalmaznak.⁵⁵ Kiemelendő, hogy kimagasló színtere a C2C (*customer to customer*) kapcsolatoknak, így alapvetően magánjogi jellegű jogviszonyok érvényesülésének tereként jellemezhető, mindezt alacsony költséggel, nagy piaci hatékonysággal⁵⁶.

⁴⁸ Vö: KLEIN TAMÁS: *Adalékok az online diskurzusok szabályozási kérdéseihöz*. In: KOLTAY – TÖRÖK 2017. 149–186. pp.

⁴⁹ BARTÓKI-GÖNCZY BALÁZS: *Az átalakuló digitális médiarendszer kérdőjelei*. In: Koltay András – Nyakas Levente: *Magyar és európai médiajog*. Complex kiadó. Budapest, 2013. (562–589.) 581. p.

⁵⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)

⁵¹ SORBÁN KINGA: *A videómegosztó platformok európai szabályozásának aktuális kérdései*. In: Médiakutató 19. évf. 1. szám 11. p.

⁵² Eker irányelv, 14. cikk.

⁵³ SORBÁN Médiakutató 16. p.

⁵⁴ GLATZ, 2002. 105. p.

⁵⁵ Uo. 28. p.

⁵⁶ Uo. 29–31. pp.

Mindennek bemutatására azért is volt szükség, mert bár az AVMS irányelv módosításával annak hatálya már kiterjed a videómegosztó platformokra is, de az így elérhető szolgáltatások nem audiovizuális médiaszolgáltatásnak (hiszen *ab ovo* kizárt, hogy megfeleljenek a fogalmi kritériumainak), hanem információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak⁵⁷ minősülnek.⁵⁸ Ahogy arra már korábban utaltam, azért vált elengedhetlenné, hogy a videómegosztó platform mégis bekerüljön az AVMS irányelv szabályozási körébe is, mert alapvetően tartalomszolgáltatás történik ezen szolgáltatásokon keresztül.

5. Az időmúlás okozta kihívások

Az előbbi fejezetből már leszűrhető, hogy az irányelv egyik legnagyobb dilemmája az volt, hogy a videómegosztó platformok esetén a szerkesztői felelősség nem a platformszolgáltató kezében van⁵⁹, így viszont nem tartozhat az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv médiaszolgáltatásai körébe. Jelenleg ezek a platformok audiovizuális tartalmakat a felhasználóhoz közvetítő szolgáltatásként definiálhatók.⁶⁰ Ugyanakkor számos más jellegében hasonlít az audiovizuális szolgáltatásokra, azokkal helyettesíthető, és verseny szempontjából is közös közönségért versenyez az irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatásokkal.

Ezt oldotta fel az Európai Unió jogalkotása akkor, amikor 2018. november 6-án a Tanács is elfogadta, ezzel véglegesítette az AVMS irányelv módosítását, amely 2018. december 18. napjától hatályos.

A szerkesztői felelősség tehát az audiovizuális médiaszolgáltatások fogalmi eleme, amely felelősségi struktúra a 19. század második felétől kezdve jelen van a sajtó és a média területén. Ezen kívül eredetileg az irányelv alapvetően a professzionális tartalomgyártást kívánta szabályozni, a videómegosztó platformokon pedig előtérbe kerülnek a felhasználói tartalmak. A szabályozás megalkotásakor a mérce a televízióhoz való hasonlóság volt.⁶¹

Az internet és a közösségi oldalak olyformán is átalakították a hagyományos médiajogot, hogy megszűnt a korábban hosszú évtizedekig megszokott szerkezete.

Eddig a platformok dichotómiája oly módon volt jelen, hogy a kommunikáció pont-multipont terjedt, ma már ennek helyét sokkal inkább a multipont-multipont veszi át, a tartalomszolgáltató egyszerre tud tartalomfogyasztó is lenni. Ez a fajta változás összefügg azzal is, hogy a 20. század második felében egyre több olyan politikai rendszer omlott össze, amely alapját jelentette a pont-multipont kommunikáció fenntartása. Utóbbi azt is eredményezte, hogy a rendszerváltásokat követően hatalmas költségigényű

⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló 2015/1535 irányelve 1. cikk (1) bekezdés b) „szolgáltatás”: az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás.

⁵⁸ Egységes szerkezetbe foglalt, október 2-án elfogadott AVMS Preambulum (44.).

⁵⁹ GELLÉN KLÁRA: *Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv reklámjogi szabályainak változásairól az egységes digitális piaci stratégia törekvéseinek tükrében*. In: In Medias Res. VII. évf. 1. szám 83. p.

⁶⁰ SORBÁN Médiakutató 9. p.

⁶¹ Uo.

infrastrukturális fejlesztések váltak szükségessé, amelyek kivitelezésére az államoknak nem volt feltétlenül elegendő forrása, így ezek a piaci szereplőkre maradtak. A multipont-multipont kommunikáció első lépése tehát a telefonhálózat kiépítése volt, ugyanakkor a jelenlegi struktúra már messze meghaladta az akkori viszonyokat.

Maga a probléma természetesen többrétű. A technológiai fejlődés felgyorsulásával az újonnan kialakuló és elterjedő információ-megosztó módszerek is változnak. Az újonnan elterjedő kommunikációs formák jellemzően nem sorolhatók be nehézségek és következtelenségek nélkül a korábbi médiatípusok, fogalmak valamelyikébe.⁶² A Web2.0, a közösségi média elterjedésével és mindennapossá válásával a hagyományos televízió – különösen bizonyos korosztályban – jelentős ellenfelet kapott, ugyanakkor érdemes megjegyezni, hogy napjainkban még mindig a lineáris médiaszolgáltatás a legelterjedtebb médiaszolgáltatás Európában,⁶³ azonban e tendencia megváltozására is fel kell készülni, legalább elméletben.

A dolgozat címét adó jelenség bár általánosságban is jelen van, e területen mégis feltűnőbb: a jogalkotó hosszú viták után kompromisszumos megoldásokat figyelembe véve szabályoz egy területet. A vállalkozások, piaci szereplők megpróbálnak minél inkább kibújni a szabályozás kereteiből. Kihasználják a létező technológia produktumait, a technológiai ipar erre építve gyorsabban fejleszt ki és visz piacra újabb és újabb ötleteket. Ezek egyre szélesebb körben terjednek el, és előbb-utóbb olyannyira általánossá válik egy jogon kívüli megoldás alkalmazása, hogy a jogalkotónak lépnie kell, be kell vonnia azt is a szabályozás körébe. Napjainkra ez egy spirálisan gyorsuló körforgásként mutatható be leginkább. A gond nem a jelenséggel van, az a maga módján egy természetes körforgás.

A jognak, a jogalkotásnak mindig is jellemzője volt, hogy a társadalmi változásokra csak utóbb tudott érdemben reagálni, az absztrakció pont azt a célt szolgálja, hogy a szabályok egyértelműek és kellően rugalmasok is legyenek egy jogalkotói cél eléréséhez.

Végül, de nem utolsó sorban azzal is foglalkoznia kellett a jogalkotónak, hogy az irányelv nem tudott gátat szabni a tagállami szabályozások közti aránytalanságoknak, amire válaszul a kereskedelmi médiaszolgáltatók jellemzően olyan tagállamban települtek le, ahol kedvezőbb szabályozási környezet várta őket, köszönhetően annak, hogy a származási ország elve az irányelv egyik meghatározó princípiuma.⁶⁴ Ezt az AVMS-novella (11) preambulumbekzdése is kimondja a következőként:

„Amikor egy tagállam arról értesíti a Bizottságot, hogy valamely médiaszolgáltató azért telepedett le a joghatósággal rendelkező tagállamban, hogy megkerülje azokat a szigorúbb szabályokat, amelyek a 2010/13/EU irányelv által összehangolt területeken akkor lennének az adott szolgáltatóra alkalmazandók, ha az az értesítést küldő tagállamban telepedett volna le, erre vonatkozóan hiteles és kellően alátámasztott bizonyítékot kell előterjesztenie. Az ilyen bizonyítéknak olyan megerősítő tényeket kell tartalmaznia, amelyek alapján észszerűen megállapítható a szabályok megkerülése.”

⁶² KOLTAY 2017. 106. p.

⁶³ Review of the audiovisual media framework in: <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-connected-digital-single-market/file-jd-audiovisual-media-framework> (2018. 05. 10.)

⁶⁴ AVMS irányelv (33) preambulumbekzdés.

Az utóbbi években kiemelkedő tendenciával jelentek meg a már korábban is említett felhasználó által készített tartalmak (*User Generated Content*, röviden UGC), melyek a jog számára számos kihívást jelentenek, nem csak a médiajog, de a szerzői jog területén is. A felhasználói tartalmak jelenléte a kezdetektől fogva megfigyelhető, a YouTube videómegosztó platformon az első közzétett videó is felhasználói tartalom.

Ennek oka leginkább a technikai fejlődésben keresendő: ma már könnyedén elérhetőek azok a berendezések, amelyekkel ezeket a tartalmakat el lehet készíteni és a közzétételük sem igényel már speciális tudást.⁶⁵ Azonban véleményem szerint a professzionális tartalomgyártók esetében fokozottabb ismeretek várhatók el a tartalommal és az azok közzétételével kapcsolatban, mint azon felhasználókkal szemben, akik nem szakmája, önálló foglalkozása vagy üzleti tevékenysége körében jár el. Utóbbi esetében zsinórmértékül szolgálhat a platform által nyújtott tájékoztatás mennyisége és minősége.

A felhasználók által generált tartalom kapcsán fokozottabb elvárás csak a médiatudatosság fejlesztésével érhető el, amely médiatudatossághoz a modern államnak elemi érdeke fűződik. Az UGC a marketing piac szempontjából egyre több figyelmet kap, ami nem meglepő, ha figyelembe vesszük, hogy mennyi felhasználó tölt fel tartalmat napjainkban és azoknak milyen elérése van. Bizonyos korosztályt könnyebben és sikeresebben lehet megszólítani ezeken keresztül. Így azonban, amikor egy márka meghatározza a feltöltött tartalom kereteit, keveredik a professzionális és a felhasználói tartalom.

IV. Az AVMS irányelv 2018-as novellája

Az Európai Unió Tanácsa – felismerve, hogy az információs technológiák már nem külön ágazatként vannak jelen, hanem a modern, tudásalapú gazdasági rendszer alapjait jelentik⁶⁶, – 2015. május 6-án fogadta el az Egységes Digitális Piacra vonatkozó stratégiát, amelynek célja, hogy biztosítsa, hogy Európa gazdasága, társadalma, ipara maradéktalanul kihasználhassa az új digitális korszakkal járó előnyöket és a további szabályozási akadályokat megszüntesse.⁶⁷

Megválaszolásra várt számos kérdés a mostani szabályozás megfelelő és teljes implementációjához és ki kellett dolgozni azt a metódust is, amivel hatékonyan lehet kikényszeríteni az uniós jogot. A cél az volt, hogy biztosítsa a tiszta játékteret a hatékony versenynek az online platformokon, miközben elkerüli a monopóliumokat.⁶⁸ A minimumkérdések, amik alapján szabályozni kellett és kell most is: tipikusan a kultúra megőrzése és segítése, kiskorúak védelme, az egészségtelen élelmiszerektől való tartózkodás (magas só- vagy alkoholtartalmú termékek), gyűlöletbeszéd tilalmazása, a faji és

⁶⁵ Vö. MONTELEONE, ANDREA GIULINA: *User-Generated- Content and Copyright: The European Union Approach*. WIPO Academy, University of Turin and ITC-ILO – Master of Laws in IP – Research Papers Collection, 2015–2016. 6. p.

⁶⁶ Európai Digitális Egységes Piaci Stratégia in: <http://eu.kormany.hu/europai-digitalis-egyseges-piaci-strategia> (2018. 09. 09.)

⁶⁷ Európai Digitális Egységes Stratégia in: <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/digital-single-market/> (2018. 09. 09.)

⁶⁸ Online platforms in Digital Single Market in <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/online-platforms-digital-single-market> (2018. 09. 09.)

etnikai egyenlőség, de ugyancsak releváns a gazdaság és a verseny tisztasága is, valamint figyelembe kellett venni olyan szabályokat is, amelyek a fogyasztóvédelemre és a kereskedelmi kommunikációra vonatkoznak. Ezek tartalomszabályozási kérdések, ezért az AVMS foglalkozik velük. A beavatkozás a magasabb és felsőbb érték és érdek, ami még indokolhatja a szabályozást, a jogalkotási munkát.

A módosítás fő indokai közé sorolható, hogy amíg a jelenleg is az irányelv hatálya alá tartozó médiatartalomszolgáltatókra számos szigorú szabály vonatkozik, addig a videómegosztó platformokon a megosztókat ez elkerüli, a szerkesztői és szervezői, a tartalomszolgáltatási kérdések nem tisztáztak. E problémának több vetülete is van, ezek közé tartozik például, hogy ezen szolgáltatók, amennyiben ennyire összehasonlíthatóak az audiovizuális médiaszolgáltatásokkal, éppen az AVMS irányelv adta fogyasztóvédelmet gyengítik.

Jelenleg a (még hatályos) AVMS hatálya alá a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások tartoznak, valamint a kereskedelmi közlemények. Ha megnézzük ezek definícióit, könnyen kitűnik, hogy egyikbe sem lehetséges a videómegosztó platformokon közzétett (felhasználó által létrehozott) tartalmakat maradéktalanul belehelyezni, holott kétségtelen, hogy ezek a tartalmak egyre nagyobb teret nyernek maguknak a szórakoztatás és a tájékozódás területén is a médiafogyasztási szokások körében. Olyan fogalmi elemek merülnek itt fel, mint az audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a médiaszolgáltató szerkesztői felelőssége, amely tényleges ellenőrzést kíván meg a műsorszámok kiválasztása és összeállítása körében, vagy az audiovizuális médiaszolgáltatásnak minősülő televíziós műsorszolgáltatás, amely műsorrendet kíván meg a médiaszolgáltatótól, vagyis, hogy csak egy adott, előre meghatározott időpontban és sorrendben legyen elérhető a tartalom a néző számára, de a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások esetén érvényesülő médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat sem teljesen fedi le azt, ahogyan – számos esetben – a felhasználó által gyártott tartalom megjelenik a videómegosztó platformokon.

A videómegosztó platformon közzétett (felhasználói) tartalom esetében a kiemelt kritériumok nem teljesülnek, legalább is nem kétséget kizáróan. Így tehát a szerkesztői felelősség hiánya miatt, mint már említettem, az elektronikus kereskedelmi irányelv hatálya alá sorolhatók ezek a tartalmak. Gyorsan világossá válhat azonban, hogy az elektronikus kereskedelem nem tudja a felhasználónak azt a védelmet nyújtani a videómegosztó platformokon közzétett tartalmakkal szemben, amelyet az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó irányelv alapján más esetben jogosan elvárhatna. Az AVMS egyik nagy vívmánya volt 2007-ben a platformsemlegesség elvének deklarálása, ami véleményem szerint még a származási ország elvének 1989-es kimondásánál is fontosabb, de mindenképp hosszabb távú hatással rendelkező alapelv. E platformsemlegességbe jelenleg az egyéb, előbb említett fogalmi kritériumok miatt nem férnek bele a videómegosztó platformok, habár sok egyéb fogalmi elemnek pedig maradéktalanul megfelelnek.

Ugyanakkor az AVMS irányelv (24) preambulumbekzdése a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások kapcsán kijelenti, hogy mivel ugyanazon közönségért versenyeznek a televíziós szolgáltatókkal, így a *„felhasználók a szolgáltatás jellegéből és a hozzáférés módjából kiindulva érthető módon elvárhatják, hogy az ezen irányelv hatálya alá tartozó szabályok szerinti védelemben részesüljenek.”*⁶⁹ Felmerül tehát a kérdés:

⁶⁹ AVMS irányelv 24. preambulumbekzdés.

ha a fogyasztói szokások átalakulnak oly mértékben, hogy ugyanazért a közönségért már versenybe szállnak a videomesztő oldalak felhasználói is, nem illeti meg őket ugyanolyan védelem a megtekintett tartalom kapcsán, mint a jelenleg is az irányelv hatálya alá tartozó audiovizuális médiatartalmak esetében?

A Tanács új preambulum javaslata pontosítani kívánta, hogy a videomesztő platform szolgáltatások esetében az Irányelv tárgyi hatálya kizárólag a tárolt adattartalomra terjed ki.⁷⁰ Véleményem szerint az, hogy a *streaming* a lineáris műsorszolgáltatás egyik fajtájaként kerül szabályozásra, a tárolt adattartalom viszont olyan önálló szabályozás alá tartozik, mint amilyen a Javaslat szerint a videomesztő platformokra fog vonatkozni, abban az esetben lehet problémás, ha a *streaming* felvétel később mint tárolt adattartalom válik elérhetővé, hiszen így ugyanazon a platformon, rövid idő leforgása alatt két különböző kategória szabályainak kellene, hogy megfeleljen ugyanazon felvétel.

A videomesztő platformokon megjelenő tartalmak közül a tárolt adattartalmak a lekérhető médiaszolgáltatásokhoz hasonlítanak leginkább, ugyanakkor a *streaming* videók a lineáris médiaszolgáltatás jegyeit hordozzák. A klasszikus televízió magában hordozza, hogy még mindig a nézőnek kell alkalmazkodni a műsoridőhöz, tehát ha a televízióhoz való hasonlóságot tekintjük mérvadónak, a *streaming*-szolgáltatások inkább feleltethetők meg, mind a tárolt adattartalomként megjelenő videók.

Bár a dolgozat kereteit túlfeszítené, elengedhetetlennek tartom megemlíteni, hogy a módosítás elfogadásával a tagállami és az uniós médiahatóságok szerepe is várhatóan növekedni fog. A novella (7) preambulumbekkezdése például „döntő fontosságúnak” nevezi, hogy a tagállamok naprakész nyilvántartást hozzanak létre és tartsanak fenn a joghatóságuk alá tartozó médiaszolgáltatókról és videomesztő-platformokról.⁷¹

A 2014-ben felállított ERGA (European Regulators Group for Audiovisual Media Services) várhatóan továbbra is, mint fő tanácsadó szerv fog működni. Egy, az Unió egészére kiterjedő nyilvános adatbázis létrehozásához is szükséges, hogy az ERGA és a tagállami hatóságok megfelelő nyilvántartással rendelkezzenek.⁷² A jogalkotási folyamat során is több fontos jelentést⁷³ tettek közzé. Felhívták a figyelmet például az UGC és a piac kapcsolatára vagy az AVMS irányelv más irányelvekhez való viszonyára,⁷⁴ mely jelentés, illetve jelentések eredményeit a módosítás is számos helyen figyelembe vette.

Tovább erősíti az irányelv módosítása a média körében a fogyasztóvédelmet, valamint a kereskedelmi kommunikációt az eddigieknél tágabb körben szabályozza. A tárgyi hatály bővítésével a videomesztő platformokon megjelenő támogatott tartalmat is a szabályozási körébe vonja.⁷⁵

⁷⁰ COM (2016)287/F1 Tanács javaslata, 5.j.(4). preambulumbekkezdés.

⁷¹ AVMS -novella (7) preambulumbekkezdés.

⁷² Vö: NEW AVMSD in a nutshell WEBINAR : <https://www.cullen-international.com/events/trainings/2018/06/Webinar--New-Audiovisual-Media-Services-Directive-in-a-nutshell.html> (2018. 10. 03)

⁷³ Az ERGA számos irányból közelítette meg a módosítást. Csak jelentésből nyolc darab készült el.

⁷⁴ Bővebben: ERGA report on material jurisdiction in a converged environment. In: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/erga-report-material-jurisdiction-converged-environment> (2018. 07. 30.)

⁷⁵ Módosítás 1. cikk g) pont a k) pont helyébe a következő szöveg lép: „k) »támogatás«: olyan hozzájárulás, amelyet audiovizuális médiaszolgáltatás vagy videomesztő platform szolgáltatás nyújtásával vagy audiovizuális alkotások készítésével nem foglalkozó köz- vagy magánvállalkozások vagy természetes személyek nyújtanak audiovizuális médiaszolgáltatások, videomesztő platform szolgáltatások, felhasználó által lét-

V. Vonatkozó (EUB) bírói gyakorlat rövid áttekintése

Jól mutatja a következő ügy, hogy miért vált elengedhetetlenné a videomegosztó platformok AVMS hatálya alá helyezése, de legalább is egyértelmű jogi normával történő szabályozása.

2018. február 21-én hozott ítéletet az Unió bírósága a Peugeot Deutschland és a német állam hatósága közötti előzetes döntéshozatali eljárásban⁷⁶. A kérdés az audiovizuális médiaszolgáltatások fogalmának értelmezésére irányult.

A tényállás szerint a Peugeot a YouTube internetes szolgáltatóknál fenntartott videocsatornáján 2014. februárjában egy rövid videót tett közzé egy új személygépkocsi modellről, anélkül, hogy annak üzemanyagfogyasztására és CO₂ kibocsájtására vonatkozó adatokat közzé tettek volna.

A vonatkozó jogszabály szerint ugyanis ezeket az adatokat nem kell feltüntetni abban az esetben, amennyiben audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül jelenik meg a termék, de a német jog szerint az elektronikus formában terjesztett reklámtartalmakban igen. A kérdés tehát az volt, hogy a YouTube csatornán megjelenő tartalom minnek minősül.

A Bíróság végül úgy határozott, hogy nem audiovizuális médiaszolgáltatás, mert a célja nem felel meg a fogalmi kritériumoknak, nem tájékoztatás, oktatás vagy kulturális célból tették közzé a videót. A Peugeot természetesen arra hivatkozott, hogy megfelel a tájékoztatás és oktatás céljának, illetve az egyenlő bánásmódra hivatkozott még, de a bíróság ezt alapvetően téves feltételezésnek minősítette. A Bíróság ítélete szerint a videó kereskedelmi közleménynek sem minősül, mert nem kísérő jellegű, hanem öncélú tartalom. A tagállami bíróság ezt követően a Peugeot-val szemben marasztaló ítéletet hozott.

Bár úgy tűnhet, hogy az általam felvázolt ügy pont azok ellen hat, amiről a dolgozatom szól, mégis én inkább arra szerettem volna ezzel felhívni a figyelmet, hogy amíg a videomegosztó oldalak médiajogi megítélése kérdéses, addig az teret hagy arra, hogy az eltérő értelmezésekből különböző jogviták alakuljanak ki. Jelen ügyben is egy korábban hozott egyértelmű szabályozás legalább négy évnyi pereskedéstől mentette volna meg a feleket.

A másik, bemutatásra igen érdemes aktuális jogeset a már fentebb is említett New Media GmbH ügy volt. Előjáróban, ennek eredményeként került bele az AVMS módosításába⁷⁷, hogy videomegosztó szolgáltatás minden olyan szolgáltatás, amelynek, vagy amely elválasztható részének célja megfelel az irányelv fogalmának.

Mielőtt azonban a módosítást is meghatározó uniós bírósági ügyet mutatnám be, pár szóban kitérnék két tagállami ügyre is. Az egyik a svéd médiahatóság és négy internetes újság közötti vita⁷⁸, amely az AVMS irányelv megalkotása után nagyon gyorsan, 2012-ben jelentkezett. Itt is hasonló volt a tényállás, mint a New Media -ügyben: online sajtótermékek honlapján megjelenő videóműsorok meghatározása volt a bíróság feladata. A

---

rehozott videók vagy műsorszámok finanszírozására azzal a céllal, hogy népszerűsítsék nevüket, védjegyüket, arculatukat, tevékenységüket vagy termékeiket”

⁷⁶ C-132/17. sz. előzetes döntéshozatali ügy.

⁷⁷ AVMS-novella 1. cikk. 1 bek a) aa).

⁷⁸ Az internetes lapok videó-szekciói audiovizuális médiaszolgáltatásnak minősülnek Svédországban http://nmhh.hu/cikk/192277/Az_internetes_lapok_videoszekcioi_audiovizualis_mediaszolgalatasnak_minosulnek_Svedorszagban

hatóság szerint ugyanis, azzal, hogy ezek elkülöníthetően kezelhetők a többi tartalomhoz képest és megfelelnek az AVMS irányelv (2) preambulumbekzdésben nevesített „televízióhoz hasonlóságnak”, így ezeket lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásként lehet értelmezni. Ezt támasztja alá az is, hogy a nézők általuk meghatározott időpontban nézhetik meg a meghatározott műsorkínálatból az adott videót. Feltehetően a háttérben itt is tetten érhető a piac azon célja, hogy a többletköltséget és többlet terhet jelentő szabályozás alól ilyen, vagy olyan módon, de minél inkább kivonja magát. A svéd hatóság végül *video on demand* szolgáltatásnak minősítette a kérdéses oldalakon található videó-szekciókat. A másik tagállami kérdés Nagy-Britanniában lépett fel, itt a Sunday Times ügyben gyakorlatilag ugyanez a kérdés merült fel.⁷⁹

A gyakorlatban tehát önálló kérdéskört jelentenek a módosítás hatályba lépése előtt azok a videók, amelyek internetes sajtótermékekhez kapcsolódnak.⁸⁰ Mindkét esetben a bíróság azt a kérdést vizsgálta, hogy a VoD része az internetes sajtótermékeknek, vagy önálló szolgáltatásként értelmezhető, így rájuk is az AVMS irányelvből fakadó szigorúbb tagállami tartalomszabályozás vonatkozik. Ne felejtjük azonban, a tagállami szabályozás az uniós irányelv minimumszabályozásából adódóan lehet szigorúbb az irányelvbe foglaltaknál, akár a tárgyi hatály tekintetében is.

2014. júliusában nyújtották be a Bíróság elé azt a szakirodalom által csak New Media ügynek⁸¹ nevezett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, amelyben végül a bíróság kimondta, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályozás alá tartoznak azok a rövid videók, amelyeket hírlapok internetes oldalain kínálnak, amennyiben a szolgáltatás az online hírlap által folytatott újságírói tevékenységhez képest önálló tartalommal és funkcióval rendelkezik. Ez azért is érdekes, mert az AVMS preambulumbekzdéseiben⁸² található konkrét utalást arra, hogy a hírlapoldalak nem tartoznak a tárgyi hatály alá. Az új módosítás épp ezért már úgy fogalmaz, hogy audiovizuális médiaszolgáltatás lehet a platform része vagy egésze.

Az ügy egyik érdekessége, hogy az ügyet előterjesztő főtanácsnok és a döntést meghozó Bíróság a televízióhoz hasonlóság kapcsán, ami az ítélet kulcskérdése volt, eltérő értelmezéshez nyúltak. Míg a főtanácsnok szűken, a tényleges televíziós műsorszolgáltatáshoz kapcsolódóan állapította meg az összehasonlíthatóságot, addig a bíróság úgy tekintette, hogy a hasonlóság nem egyenlő az azonossággal. Az eltérő álláspont különösen a televíziós műsorok és az érintett videók hossza közötti eltérésből adódott, de a Bíróság megállapította, hogy az összehasonlíthatóság kritériuma független az adott műsorszámok hosszától. A Bíróság széleskörben vizsgálta a kérdést, ezért hivatkozott azokra az elvekre is, amelyek a TVWF tárgyi hatályának kiterjesztésekor kerültek előtérbe, nevezetesen az azonos közönségért versenyzést.

Az ítéletben tehát megállapították, hogy az internetes újság oldalán található aldomainen található videók, ha részben vagy egészben elkülönülnek az online hírlap tartalmától és önálló tartalmuk megfelel az audiovizuális médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott feltételeknek és céloknak, akkor mint önálló audiovizuális médiaszolgál-

⁷⁹ Uo.

⁸⁰ Uo.

⁸¹ C-347/14. sz ügyben hozott ítélet (New Media GmbH kontra Bundeskommunikationssenat).

⁸² AVMS (28) Preambulumbekzdés.

tatásként kezelhetőek.⁸³ Az előbb bemutatott svéd bírósággal megegyező álláspontra helyezkedett tehát az Európai Unió Bírósága is, azonban már nem a tagállami szabályozás alapján, hanem a minden tagállamra ugyanolyan mértékben kötelező irányelvből vezették ezt le.

Szintén tagállami médiahatóságok előtt zajlott le a következőkben bemutatott ügy, itt is a videómegosztó platformon közzétett tartalom vetett fel minősítési kérdéseket. A brit BBC televízió csatornán évek óta sikeresen futott a Top Gear autós show-műsor, amikor abból rövidebb tartamú videóklippek a csatorna feltöltött a YouTube videómegosztó oldalra. 2012-ben, az ügy kezdetekor még létező ATVOD nevű hatóság kimondottan a lekérhető médiaszolgáltatásokért felelt, az ő részükről merült fel először a Top Gear videóinak VOD alá történő besorolása. Az ATVOD a médiahatósághoz fordult, az Ofcomhoz, akik a minősítés első lépcsőjeként azt vizsgálták, hogy mi a célja a szolgáltatásnak, másodlagosak, hogy mennyire összehasonlítható az a televíziós műsorszolgáltatással. Utóbbi kérdésben az Ofcom és az ATVOD nem értett egyet. Az ATVOD szerint ugyanis jellegzetességeik alapján a feltöltött videók megegyeztek a lineáris médiaszolgáltatások jellemzőivel.⁸⁴ Az Ofcom eközben a videók rövidege (8-20 perc) miatt ezt a hasonlóságot nem tudta megállapítani, külön figyelemmel a hasonló kategóriájú (autós) műsorszolgáltatásokhoz viszonyítva. Emellett az egyéb produkciós elemek hiányára (pl. főcím) is hivatkozott, amikor végül azt a döntést hozta, hogy a hasonlóság nem állapítható meg, így ezen videókat nem lehet lekérhető médiaszolgáltatásként értelmezni.⁸⁵ A döntésnek amúgy komoly pénzügyi vonatkozása is volt. Amennyiben megállapításra került volna a VOD minősítés, úgy utóbb kötelezhető lett volna a BBC regisztrációs és más díjfizetési kötelezettség teljesítésére. Azt azonban az Ofcom figyelmen kívül hagyta, hogy ezek a videóklippek korábbi, lineáris médiaszolgáltatásként sugárzott műsorszámokból kerültek összeállításra.⁸⁶

VI. Az önszabályozás lenne a megoldás? Videómegosztó platformok saját szabályzatainak vizsgálata

Az Európai Parlament 2018. október 2-án elfogadott álláspontjának (12) bekezdése⁸⁷ szerint az irányelv kellően jól felépített ahhoz, hogy az EU jobb ön- és társszabályozás alapelveinek⁸⁸ megfeleljen. Az irányelv módosító javaslatában a (7) preambulumbekezdés – és ezt az AVMS-novella is több helyen átveszi - mondja ki, hogy az ön-és társszabályozás, mint nem hatósági eszköz, a „jogalkotási védőhálóval” együtt megfelele-

⁸³ Vö. NYAKAS 2017, 70–71. pp.

⁸⁴ Vö. NYAKAS 2017, 69–70. pp.

⁸⁵ Top Gear isn't TV, not when it's on YouTube in: https://www.theregister.co.uk/2013/01/18/atvod_top_gear/ (2018. 11. 21.)

⁸⁶ NYAKAS, 2017. 70. p.

⁸⁷ Az Európai Parlament állásfoglalása. In: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0364+0+DOC+XML+V0//HU#BKMD-10> (2018.10.31.)

⁸⁸ Bővebben: Jobb ön- és társszabályozás alapelvei: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/best-practice-principles-better-self-and-co-regulation>

lően működhet a terület szabályozásában, vagyis alkalmasak arra, hogy biztosítsák a jogalkotó eredeti elképzelésének érvényesülését.⁸⁹

A két fogalom, az ön- és a társszabályozás nem szinonim, bár rendkívül szoros kapcsolatban lévő fogalmak. Az önszabályozás ágazatonként, vagy azon belüli részenként valósulhat meg, elengedhetetlen fogalmi eleme, hogy a részvétel önkéntes és a fél alávetésén alapul, „melynek alapja nem a közjogi kényszer, hanem az alanyok érdekazonosságá”⁹⁰. Előnye, hogy alulról építkezik, az egyes jogalanyok felől, így az általuk létrehozott részletszabályokkal könnyebben azonosulnak, mintha a jogalkotás eredményeként születő normát kellene betartaniuk.

Tagadhatatlan azonban, hogy bár az önkéntesség fogalmi eleme, ugyanakkor hátránya is, hiszen így a piacon nagyobb befolyással bíró cégeknek nem lesz érdeke csatlakozni.

Társszabályozás esetén felelősség nem csak az állam, vagy csak a piac oldalán van, megosztják azt az önszabályozás és a nemzeti jogalkotó között, az állam megerősíti az önszabályozó testület munkásságát. Ezt a módszert szokás korregulációnak is nevezni. A társszabályozás az állami jogalkotási hagyományokra figyelemmel hagy teret az önszabályozás számára.⁹¹ A társszabályozásnak két különböző irányú formája van: egyik esetben az önszabályozáshoz csatlakozik később az állam és teszi azt a hatósági szabályozás részévé, a másik esetben fordítva, a jogi alapjait teremtik meg az önszabályozási folyamatoknak.⁹²

Meglátásom szerint utóbbit akkor érdemes alkalmazni, ha az állam a szabályozási céllal tisztában van, azonban nem találja a megfelelő módszert, amivel ezt megvalósíthatná. Éppen ezért, ezt az utat látom az egyik legmegfelelőbb megoldásnak arra nézve, hogy az uniós irányelvalkotás a tartalomszabályozás terén felülkerekedjen azon a felgyorsult spirálon, amit a technológiai fejlődés okozott a jogalkotás számára.

A 2018. október 2-án elfogadott európai parlamenti vélemény is megadja mindkét fogalmat és bár támogatja a megjelenésüket, azonban álláspontom szerint nem lép fel elég erősen ahhoz, hogy kiemelkedőbb szerephez juthassanak a piaci szereplők között, pedig a javaslat (49) bekezdése szorgalmazza az alternatív szabályozást videómegosztó platformok esetében is⁹³: Ezt változatlanul átvette az elfogadott módosítás is.

„(14) [...]. Bár az önszabályozás kiegészítő módszer lehet a 2010/13/EU irányelv egyes rendelkezéseinek végrehajtását illetően, nem helyettesítheti a nemzeti jogalkotó kötelezettségeit.

[...] Ez nem kötelezheti a tagállamokat ön- vagy társszabályozási rendszerek vagy ezek mindegyikének kialakítására, továbbá nem zavarhatja meg és nem veszélyeztetheti

⁸⁹ NEW AVMSD in a nutshell WEBINAR:

⁹⁰ KOLTAY – NYAKAS 2015, 156. p.

⁹¹ Az Európai Parlament Állásfoglalása 14. bekezdés.

⁹² HEGEDŰS LAURA: *A társszabályozási megállapodás „az ördöggel kötött paktum”?* In: Infokommunikáció és jog. 2015. XII. évf. 62–63. sz. 67–68. pp.

⁹³ (49) preambulumbekzdés: A 2010/13/EU irányelv alapján meghozandó megfelelő intézkedések meghozatalába célszerű a lehető legnagyobb mértékben bevonni a videómegosztó platform-szolgáltatókat. Ennek érdekében ösztönözni kell a társszabályozást. Emellett meg kell tartani azt a lehetőséget, hogy a videómegosztó platform-szolgáltatók önkéntes alapon az uniós joggal összhangban szigorúbb intézkedéseket fogantossanak, tiszteletben tartva a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, valamint a médiapluralizmust.

*a tagállamokban jelenleg már létező, hatékonyan működő társszabályozási kezdeményezéseket.*⁹⁴

Az ön- és társszabályozás erősítésének lehetősége már az AVMS-irányelv megalkotásakor felmerült a jogalkotó részéről, azonban a szabályozás eddigi élettartama alatt nem tudott olyan jelentőséget szerezni, amely meghaladná normatív szabályozást.⁹⁵ Próbálkozások akadnak szinte minden tagállamban, Magyarországon is számos valamely alternatív szabályozási módszert megvalósító testületet találhatunk⁹⁶, azonban ezek hatékonysága még mindig nem számottevő, leginkább az alulinformáltságnak köszönhetően. A hatékonyság hiánya egy igen sokrétű probléma, amely bemutatása jelen dolgozat keretein túl terjeszkedne.

A tagállami és közösségi jogalkotók is kezdik belátni, hogy a szabályozási spirálból meg kell próbálniuk kiszállni, ezért az új tervezet már nagyobb szerepet szán az alternatív szabályozási módszereknek. Közös európai magatartási kódex elkészítését is említik. „Indokolt esetben a Bizottságnak elő kell segítenie az uniós magatartási kódexek kidolgozását.”⁹⁷ Arról azonban maga a javaslat nem rendelkezik jelen állapotában, hogy kinek, miért, hogyan, milyen alapon kellene csatlakoznia az önszabályozáshoz és azt hogyan kellene végrehajtaniuk, ezt ki és milyen módon felügyeli uniós és tagállami szinten (annyit ír, hogy a kódexek tervezeteit be kell nyújtani az ERGÁ-hoz felülvizsgálatra), illetve, hogy az irányelv céljával összhangban kell történnie az önszabályozásnak tagállami és uniós szinten is.

Mind az önszabályozásra, mind a társszabályozásra jellemző, hogy elsődlegesen tagállami szinten valósítják meg őket, az adott tagállam ágazati szereplői vesznek benne részt. Az internet korában a tartalomszolgáltatás terén azonban már a tagállami határokat sok esetben meg kell haladni, ahogyan azt a tartalom is teszi.

Egy hatékonyan és jól működő társszabályozási modell rugalmasabb szabályozást tenne lehetővé, ezáltal a szabályozási keret gyorsabban reagálna a piac (és a fogyasztók) okozta változásokra.⁹⁸ Nem csak a panasz eljárás és a tájékoztatási fórumok szintjén lenne ez fontos, hanem a magukra nézve kötelezően elfogadott részletszabályok miatt is.

Mindenképpen új és jelentős irányt venne a szabályozás, ha megjelennének az uniós szintű magatartási kódexek.

1. Az Általános Szerződési Feltételek sajátossága a videómegosztó platformok esetén

Figyelemmel az ilyen szolgáltatások tömeges jellegére, valamint arra, hogy a szerződés egyik oldalán mindig ugyanaz a vállalkozás szerepel, természetes, hogy azok általános szerződési feltételek elfogadásával vehetők igénybe. Véleményem szerint alapvetően az lenne az önszabályozás megvalósulásának legkézenfekvőbb területe, ha az ugyanolyan

⁹⁴ Európai Parlament állásfoglalás 14. bekezdés.

⁹⁵ GELLÉN 2012. 38. p.

⁹⁶ Magyarországon a médiajog területén ilyen a Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete, Magyarországi Elektronikus Műsorszolgáltatók Egyesülete, Magyar Lapkiadók Egyesülete és az Önszabályozó Reklámtestület.

⁹⁷ A Tanács AVMS módosító javaslata 9. pont.

⁹⁸ GELLÉN 2012, 110. p.

szolgáltatásokat kínáló platformok – *VoD*-, illetve videomegosztó platformok – az általános szerződési feltételeiket egységesítenék és ennek keretén belül juttatnák érvényre az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó irányelv, illetve általánosságban a médiajog legújabb vívmányait.

A magatartási kódex kidolgozása elengedhetetlen, de a felhasználó az általános szerződési feltételekkel találkozik leggyakrabban, ha máskor nem, amikor regisztrál az adott oldalra. Pont ezért, a médiatudatosságra is jó hatással lenne, ha ezeknek a platformoknak az igénybevétele – közel azonos – feltételekhez lenne köthető. Értelmezésem szerint az általános szerződési feltételek megállapításának akkor van helye, ha azokat több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan határozzák meg és egyedileg nem tárgyalják meg a – jelen esetben – szolgáltatást igénybe vevő féllel. Természetesen csak akkor lesz a felek között ez a szerződés érvényes, ha azt a fél külön elfogadja – akár hallgatólagosan, akár és tartalmát megismerve.⁹⁹

Jelen dolgozatban nem tartom célszerűnek kifejtetni, de amellet, hogy ezen szerződések általános szerződési feltételekkel kötött szerződésnek minősülnek, egyben magukon hordozzák a következő jellemzőket is: blankettaszerződés, fogyasztó és vállalkozás között kötött, távollevők között kötött, elektronikus úton kötött magánjogi és információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtására irányul.¹⁰⁰

A videomegosztók általános szerződési feltételi (a továbbiakban: ÁSZF) közül kettőt kívánok bemutatni, a magyarországi székhellyel rendelkező, Indavideo.hu ÁSZF-jét és napjaink legnépszerűbb (alapvetően *common law* alatt szabályozott) videomegosztójának a YouTube-nak a szerződési feltételeit. Alapvetően más a kettő, nyelvezetében és szerkesztésében is, ami nem csak abból ered, hogy két különböző jogrendszer (*common law* és kontinentális jog) termékei, de a felhasználtábor nagyságából eredő felelősségre is visszavezethető.

Az olyan típusú szerződéseket, mint a YouTube ÁSZF-je is, amikor a felhasználó magával a szolgáltatás használatával elfogadja a szerződési feltételeket a szakirodalom „*browsewrap*” szerződésekként nevezi. Ilyenkor a felhasználó a szerződési feltételeket sok esetben nem is ismeri, azokkal csak akkor találkozik, ha ő maga keresi meg az oldalon, ahol az ehhez tartozó hyper-hivatkozásnak mindig kint kell lennie. Az már valahol a felhasználói tudatosság kérdése, hogy az adott felhasználó elolvassa-e ezt önszorgalomból. Amennyiben később regisztrál az oldalra, jellemző, hogy a szerződési feltételeket és az adatvédelmi nyilatkozatot külön el kell fogadnia. A blanketta szerződési jellegből is adódik, hogy az ilyen szerződések feltételén a felhasználó nem változtathat, pedig például a jogérvényesítés területén előfordulhat, hogy számára nem kedvező klauzulákat állapít meg a szolgáltató.

Ezt a gyakorlatot angolul „*take it or leave it*” gyakorlatnak hívják, vagyis vagy elfogadja az egészet, vagy lemond az egész szolgáltatás használatáról. Ezek a jellemzők megfelelnek mindkét, az általam a következőkben bemutatott felhasználási feltételeknek.¹⁰¹

⁹⁹ Vö. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:77.§.

¹⁰⁰ PAPP 2017, 197. p.

¹⁰¹ Vö Uo. 190–192. pp.

1. 1. Egy magyar példa – az Indavideo.hu felhasználási feltételei

Az Indavideo.hu az egyik leglátogatottabb magyarországi székhelyű videómegosztó oldal, az IndaLab csoport része.

Egyszerű, kérdés-felet formában megírt köznapi nyelvezetű ÁSZF-fel találkozik a felhasználó, aki rápillant a Felhasználási feltételekre. A későbbiekben bemutatott YouTube felhasználási feltételeihez képest nagy különbség, hogy ahogy majd ott jól látszik az ÁSZF mellett számos irányelv is segíti a felhasználó eligazodását a szolgáltatás használatában, addig itt mindössze egyetlen dokumentum áll rendelkezésre erre a célra. Rögtön a legelején leszögezi, hogy csupán tárhelyszolgáltató oldalként működik. A későbbiekben ezt a következő módon magyarázzák meg a felhasználónak: „[o]lyanok vagyunk, mint a papírgyár az újsághoz képest, mi nem a tartalmat készítjük, csak a felületet adjuk.” Alapvetően nem vállalnak felelősséget a feltöltött videók tartalmáért, azonban fenntartják maguknak a jogot, hogy bármikor eltávolítsák azt. Elsődlegesen ezzel az eszközzel abban az esetben élnek, ha „bármilyen tartalommal kapcsolatban harmadik személy hitelt érdemlően igazolja, hogy az számára jogsérelmet okoz”, de természetesen abban az esetben is, ha más magyar jogszabály szerint jogsértő a tartalom. Az érintett tartalom eltávolítását 72 órán belül vállalják. Bár életkori megkötést nem fogalmaznak meg, mégis a 14. életév betöltését ajánlják.

Ugyanakkor ellentétben más videómegosztó platformokkal, itt nyíltan erotikus tartalom is elérhető pusztán életkor önbevallása útján. A tartalmi kritériumok ismertetésénél derül csak ki, hogy az ilyen videók nem érhetőek el külföldről. Egyértelmű, hogy a felhasználó felelős az általa feltöltött videóért, kísérőszövegért, leírásért, címkéért, hozzászólásért, „vagy bármi egyébért, ami most nem jut eszünkbe, vagy később találjuk fel,” amely kitétel ugyanakkor az ön-, ill. társzabályozásba vetett társadalmi bizalom aláásásához is vezethet.

1. 2. Egy nemzetközi példa - a YouTube általános szerződési feltételei

A YouTube napjaink vezető videómegosztó platformja. Azóta, hogy 2005. április 23-án feltöltötték az első videót, nagyot fordult a világ. Mára több, mint 1,9 milliárd felhasználója van és naponta több, mint egy milliárd órát nézik a világ 91 országából.

A YouTube részletes és igen pontos ÁSZF-fel rendelkezik, amelyet jól kiegészít a csaknem 20 darab ún. közösségi irányelv, amely szintén a felhasználók szolgáltatás használatára vonatkozik. Azonban míg az irányelvek könnyen érthetőek és elérhetőek több nyelven is, köztük magyarul is, addig az ÁSZF Magyarországról csak angol nyelven olvasható az oldalon. Véleményem szerint, ahhoz, hogy minden felhasználó ugyanolyan esélyekkel használhassa a platformot, elengedhetetlen lenne, hogy a felhasználási feltételek elérhetőek legyenek az adott ország nyelvén. Erre szerintem az lehetne a megfelelő megoldás, ha a platformszolgáltatókat köteleznék arra, hogy az ÁSZF-ek az Unió területén az Európai Unió összes hivatalos nyelvén elérhető legyen.

A tartalom definíciója is széleskörű, ide tartozik minden zene, szöveg, szoftver, szkript (forgatókönyv), grafikai ábrázolás, fénykép, videó, audiovizuális kombináció, interaktív funkció, amely elérhető a szolgáltatáson keresztül, vagy ahhoz kapcsolódik.

A felhasználás feltétele, hogy a felhasználó megfelelő korú legyen és ne álljon eltiltás alatt a saját joga alapján. Mind a felhasználás kezdete-kori ÁSZF-et, mind annak későbbi módosításait a használat fogadja el a felhasználó. A Feltételek el nem fogadása esetén a szolgáltatást nem veheti igénybe. Az ÁSZF 5.2 pontja alapján a felhasználó a használat során a Közösségi irányelveket is betartja, azokra figyelemmel van.

A Feltételek 7. pontja foglalkozik a tartalom kérdésével. Kimondja, hogy a felhasználó teljeskörűen felelős az általa feltöltött tartalomért és annak következményeit viseli. A Feltételek alapján a felhasználónak azt is garantálnia kell, hogy feltöltéskor rendelkezett minden releváns szükséges engedéllyel, joggal, illetve beleegyezéssel.

Amennyiben a YouTube úgy észleli, hogy a tartalom nem felel meg az ÁSZF-nek vagy erre vonatkozó bejelentést kapnak, a tartalmat eltávolíthatják az oldalról és a feltöltőjét azzal szankcionálhatják, hogy időlegesen eltiltják a szolgáltatás használatának egyes részétől, nevezetesen a videófeltöltéstől. Alapvetően szerzői jogi kérdéseket igyekezik tisztázni a YouTube, ezért azokat nem mutatom be jelen dolgozatban.

2. Nemzetközi példa a soft law alkalmazására - a YouTube Közösségi Irányelvei

Az ÁSZF mellett a YouTube a felhasználók számára irányelvekkel készült, hogy egyértelműek legyen a szolgáltatás igénybevételének keretei. Nagyjából mintegy húsz irányelv található az erőszakos tartalomtól a kontextus értelmezésén keresztül a szerzői jogi igényérvényesítésig bezárólag, lefedve az esetlegesen felmerülő kérdések körét. Alapvetően könnyen és sok nyelven elérhetőek, összefoglaló és részletes leírás is található, azonban sok esetben utalnak az Általános Szerződési Feltételekre, amely, mint már említettem, Magyarul például nem érhető el. A különböző irányelvekből csupán szemeztettem, főleg azokat vizsgáltam meg, amelyek a tartalom iránti felelősségről írnak, különös tekintettel az irányelvbe is foglalt fő tartalmi kritériumokra (szexuális ábrázolás, erőszak stb.) Ugyanakkor ezek a közösségi irányelvek szorosan lefedik az AVMS-irányelv tartalomszabályozással érintett kérdéseit is és azzal általában megegyező módon viszonyul ezen kérdésekhez.

a) A meztelenségre és a szexuális tartalomra vonatkozó irányelvek¹⁰²

Alapvetően a platformszolgáltató elvárásai nagyon hasonlítanak az AVMS-irányelvben megfogalmazottakhoz: a nyílt szexuális tartalmat kerülni kell, a YouTube ezért az ilyen tartalmakat eltávolítja, míg a nem nyílt szexuális ábrázolást vagy korhatárossá teszi vagy eltávolítja. Abban az esetben viszont, ha a kontextusból az tűnik ki, hogy a videó célja oktatás, ismeretterjesztés, tudományos vagy művészi ábrázolás és az nem indokolatlanul megrázó, akkor maradhat. A korhatárossá tétel szempontrendszerét az irányelv közzéteszi, így ebből *a contrario* következik, hogy milyennek kell lennie a tartalomnak, hogy elkerülje az összeütközést ezzel az irányelvvel. Lehetővé teszi, hogy a felhasználó maga jelölje meg az adott tartalmat, illetve saját felhasználói élményét

¹⁰² A meztelenségre és a szexuális tartalmakra vonatkozó irányelvek: in <https://support.google.com/youtube/answer/2802002?hl=hu>: (2018. 10. 14.)

azzal befolyásolhatja, ha korlátozott módon használja a szolgáltatást, így a korhatáros videók számára nem lesznek elérhetők.

b) A gyűlöletkeltésre vonatkozó irányelvek¹⁰³

Bár a szólásszabadság pártján áll a szolgáltató, és a felhasználó jogosultságának tartják azt, hogy a népszerűtlen nézőpont is kifejezésre kerüljön, a gyűlöletkeltés engedésétől azonban élesen elhatárolódnak. Elismerik azonban, hogy ez egy vékony határ. A gyűlöletkeltés alapjául felsorolja az annak leinkább kitéteket – például rassz, vallás, nemi identitás – de csupán példálózó jelleggel teszi ezt. Szintén megadja a lehetőséget a felhasználónak, hogy jelezze a YouTube felé, ha ilyen jellegű tartalmat észlel (ún. bejelentést tehet).

A gyűlöletbeszéd alapvetően nem jogi fogalom, leginkább az emberi méltóság védelmeként jelenik meg a médiajogban.¹⁰⁴

c) Az erőszakos vagy megbotrántoztató tartalmakra vonatkozó irányelvek¹⁰⁵

A nyíltan erőszakos tartalommal szemben az AVMS irányelv is fellép, de a YouTube Közösségi Irányelvei is tiltják. Mind a valódi erőszakos, mind a valóságghű erőszakos tartalmat bemutatja az irányelv, így a felhasználó el tudja határolni, hogy mit lát. Bizonyos esetekben, ha a célja megfelelő, engedi a valódi erőszakos tartalmakat a YouTube, de elvárás a feltöltőtől, hogy elég információt tegyen közzé a kérdéses tartalommal együtt, hogy az ne legyen megbotrántoztató. A valóságghű erőszakos tartalom minden esetben korhatáros lesz. A szolgáltató élesen elhatárolódik a terrorizmustól. Ennek megjelenítése a tartalomban csak akkor megengedett, ha annak oktatási célja van és a körülötte megjelenő kontextus ezt egyértelművé teszi, a terrorizmust semmiképp nem támogatja. A felhasználói bejelentés lehetősége itt is fennáll.

d) Gyermekbiztonsága a YouTube-on¹⁰⁶

Az AVMS irányelvvel megegyezően a YouTube is kiemelkedően fontosnak tartja a fiatal felhasználók védelmét. Elsődlegesen a nem helyén való tartalomtól szeretné a kiskorúakat megvédeni, de ide tartozik a zaklatás, különösen a *cyberbullying* elleni védelem is.

Alapvetően itt is a közösség tagjaira támaszkodik a szolgáltató, továbbra is a névtelen bejelentés az elsődleges eszköze a nem megfelelő tartalmak felfedezésének és eltávolításának. Eltávolításkor a nem megfelelő tartalom feltöltője figyelmeztetést kap a fiókjára, legvégső esetben a felhasználói fiókot is törlik.

Az eddigi irányelvekhez képest ez sokkal szigorúbb: amennyiben a YouTube ellenőrzés során úgy találja, hogy valamely tartalom alapján kiskorút bántalmaztak vagy veszélyeztetettek azt jelenti a *National Center for Missing and Exploited Children* felü-

¹⁰³ A gyűlöletkeltésre vonatkozó irányelvek: https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=hu&ref_topic=2803176. (2018. 10. 14.)

¹⁰⁴ PÁZMÁNDI KINGA: *A média-tartalomszabályozás alapvonalairól*. In: Magyar jog. 2018 7-8. szám 392. p.

¹⁰⁵ Erőszakos vagy megbotrántoztató tartalmakra vonatkozó irányelvek: https://support.google.com/youtube/answer/2802008?hl=hu&ref_topic=2803176 (2018. 10. 14.)

¹⁰⁶ Gyermekbiztonsága a YouTube-on in: <https://support.google.com/youtube/answer/2801939?hl=hu> – (2018. 10. 15.)

letnek, így közvetve valódi hatósági ügy lehet akár egy igen rosszul elsült tréfa vége. A közvetlen hatósági kapcsolatfelvételre azonban külön is buzdítja a nézőket a YouTube.

Védik a kiskorúakat a káros vagy veszélyes cselekedetek utánzására való buzdítás-tól. Itt elég az utóbbi idők egyik legnagyobb „internetes kihívásra”¹⁰⁷ gondolni, a mosókapszula evésre.¹⁰⁸, de a gyerekmunka ellen is javaslatokat és figyelmeztetéseket fogalmaz meg és a fizetett termék megjelenítést is külön szabályok figyelembevétele mellett engedi feltölteni a kiskorúak számára is elérhető tartalmakba. Az online zaklatással szemben is javaslatokat fogalmaz meg, azonban véleményem szerint, ahhoz képest, hogy ez milyen méretű kihívást jelent napjainkban, nem lép fel ellene kellő erővel. Ugyanez azonban igaz a felülvizsgált AVMS-irányelvre is.

VII. Összegzés és konklúzió

A feldolgozott téma terjedelme és aspektusai messze túlmutatnak az AVMS-irányelven, illetve annak esetleges módosításain. Az online tartalmak piaca nem csupán a médiajog, hanem a hagyományos kereskedelmi jog kereteit is napról-napra feszítik szét. Az internet és a technológia fejlődésével párhuzamosan fejlődik az a médiakörnyezet is¹⁰⁹, amelyben az állampolgároknak és a jogalkotóknak, valamint az ellenőrző hatóságoknak is élnie kell. Utóbbiak kapcsán szükséges megemlíteni, hogy a rohamos tempóban fejlődő kommunikációs csatornák mellett a szabályozó és ellenőrző szervek médiatudatossága és jogismerete is hatalmas szerephez jut, illetve az, hogy mennyire tudnak lépést tartani ők az újításokkal. Ugyanis amennyiben nem haladja meg az ismeretük a fogyasztókéét, féltő, hogy egy-egy esetben olyan intézkedések születnek, amelyek felborítják a társszabályozás alapját jelentő bizalmat.

Eltengedhetetlennek tartottam egy átfogó történeti bevezető ismertetését az olvasóval, hogy egyértelművé váljon, mennyire jelentős a felgyorsult a címben is említett szabályozási spirál, amibe a jogalkotó belekerült a technológia és a jogi szabályozás közti versenyfutásban.

Az audiovizuális szabályozás évtizedei alatt többször kerültek ugyanabba a helyzetbe a jogalkotók, minden jelentősebb módosítás a tárgyi hatály kiszélesítése körül mozgott, vagyis valamely tartalomszolgáltatót szükséges volt beemlíteni az irányelv hatálya alá. Az Egységes Digitális Piac átfogóan kívánja módosítani az EU digitalizálásra, technológiára érzékeny területeit módosítani akként, hogy megfeleljen a jelennek. Azonban

¹⁰⁷ Internetes kihívás olyan kihívás, ahol egymást buzdítják, akár direkt megszólítással, hogy valamit tegyenek meg, azt vegyék fel és tegyék közzé az interneten, esetleg még arra is felszólítják, hogy szólítson meg további embereket is, hogy ezt tegyék meg. Ez lehet önmagában hasznos dolog is, a „jeges vödör kihívás” néhány éve nagyon virális dolognak számított, számos közismert és híres ember részt vett benne, és jó cél szolgált: felhívta a figyelmet az amiotrófiás laterálszklerózis nevű gyógyíthatatlan betegségre.

¹⁰⁸ A mosókapszula evés- kihívás ellenben nem szolgált nemes célokat, viszont rengetegen vették fel és töltötték fel, ahol megesznek egy valódi mosókapszulát, azonban az abban található folyékony mosószer emberi szervezetbe kerülve akár halálos károkat is okozhat. A YouTube igen szigorúan lépett fel ellene. Bővebben: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/01/18/youtube-deleting-tide-pod-challenge-videos-bid-stem-dangerous/>

¹⁰⁹ WEBER, RUDOLF H: *Challenges for Communications in a Changing Legal Landscape*. In: Nm Young, Simon – Weisenhaues, Doreen (szerk.) Hart Publishing, Oxford and Portland. 2017. 166. p.

nem biztos, hogy egy, a változásoknak ennyire kitett terület esetén is a jelennek való megfelelés a kielégítő.

Ki kell szakadni a szabályozási körforgásból, mert a jelen szabályozási struktúra képtelen követni a felpufferelt médiajogi történéseket. Az AVMS-irányelv legutóbbi módosításából nem érződik az a biztonság, ami garantálhatná azt, hogy most sikerül kiszállni az egyre gyorsuló spirálból, ami az uniós médiajog szabályozásának mindig is keresztje volt.

Mindenkori elvárás a jogalkotástól, hogy a szabályozás a lehetőségekhez mérten kellően időtálló legyen.

A már kialakult - és nyilvánvalóan bicegő megoldás – csak elodázza azt a nagyobb elemi változást a szabályozás mikéntjében, amely azt eredményezné, hogy nem kellene a hatálybalépítést követően már rögtön a következő módosításon dolgozni, hanem hosszabb távon is rugalmasan, de pontosan felügyelné a területet. Ugyanakkor az alkotmányos jogok figyelembevételével lehet csak kialakítani az új szabályokat, hiszen, ha ezek sérülnek, alapvetően veszik el mindazt a médiából, amitől az mintegy negyedik hatalmi ág lehet. Amennyiben az állami beavatkozás túl erős lenne, az olyan erős ellenállást tudna az emberekből kifejteni, amely a szabályozás céljával ellentétes eredményt szülne.

Az időtálló szabályozás megalkotásához érdemes lenne megvizsgálni, hogy melyek azok a közös elemek, amelyek a két irányelvben (TVWF, AVMS) jellegedően megegyeznek.

A jogalkotási fókuszban mindkettő esetében a technológiai fejlődés generálta kihívások álltak. Szükséges lenne felmérni, hogy milyen típusú kihívások vezettek az egyes módosításokhoz – a TVWF esetében nem maradt az országhatáron belül a tartalom, az AVMS-nél a platform maga változott. E körben indokolt egyfajta szubszumálás, amelynek során lehetőség nyílna generális szabályozást alkotni, ami egyszerre vonatkozik a tartalmat hivatásból és a hobbiból előállítókra is, ami követni tudja azokat a technológiai változásokat is, amelyek közül több már a mindennapok szerves részévé vált. Ennek megfelelően előbb-utóbb felmerül a szabályozás elégtelensége a VR kapcsán is, ahogy a videomegosztó platformokon népszerű gameplayek sem csupán szerzői jogi kérdéseket vetnek fel, ezért érdemes lenne a szabályozás megalkotásának folyamatába további szakembereket is bevonni, technológiai szakértőket, jövőkutatókat, akik nem csak a kurrens problémára tudnak összpontosítani, valamint meghaladni azt, hogy a szabályozás kérdésében a nemzetállamok a szuverenitásuk korlátozását lássák minden esetben, amikor globális problémára kell megoldást találni.

Bízom benne, hogy a 2018. december 18. napján hatályba lépő AVMS-novella a gyakorlatban kellő teret hagy a változásoknak is, ugyanakkor érdemben fog tudni reagálni a felmerülő újabb és újabb, ma még talán nem is ismert problémákra. Ehhez azonban még el kell telnie néhány évnek, amelyet kíváncsi érdeklődéssel vegyes fenntartásokkal várok.

ZITA VARGA

DYNAMIC TECHNOLOGICAL TREND VS. SPIRAL CYCLE? –
RECURRING ISSUES OF THE MATERIAL SCOPE OF MEDIA LAW

(Summary)

The topicality of the theme lies in that the Council of the European Union adopted an amendment to the Audiovisual Media Services Directive (AVMSD) in November 2018, in the context of the Digital Single Market Strategy. The aim of the thesis is to point out that the relationship between technological development and law makes it increasingly necessary to adjust the material scope, which is typically based on the appearance and the spreading of a new platform that cannot be incorporated into the existing concept. To outline this, I consider it indispensable to sketch out the history of the directive.

Recent European Court of Justice and Member State judicial practice helps to highlight the reason of the modification and underpins its necessity. I outline the advantages and disadvantages of self- and co-regulation as an alternative legislative path, as the support of the Member States and of the EU can both be found in the directive at the moment and previously as well.

Starting from this point, in the last major part of my paper I will introduce the general terms and conditions of the most common video-sharing platform of Hungary and also that of the world, which is governed by common law, and which policies and guidelines strongly reflect the regulation of the AVMSD. The final conclusion of the paper is the accelerating spiral cycle, which is also indicated in the title, from which, if the legislator is not interrupted, it foresees an increasingly frequent amendment of the directive.